

การออกแบบส่วนผลลัพธ์ (Output Design)

ผลลัพธ์ (Output) เป็นผลผลิตด้านสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการได้รับจากระบบ โดยผ่านการประมวลผลจากข้อมูลนำเข้าเพื่อนำผลลัพธ์นั้นไปใช้งานตามความต้องการทั้งการบริหารจัดการ การควบคุมงาน และการตัดสินใจ ดังนั้น การออกแบบผลลัพธ์ (Output Design) จึงนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการออกแบบระบบงาน โดยเป็นการออกแบบฟอร์มหรือรายงานให้กับข้อมูลที่จะออกจากระบบ ทั้งในส่วนของ การแสดงผลออกทางหน้าจอและแสดงในรูปแบบเอกสารต่าง ๆ ซึ่งผลลัพธ์ที่ดีต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้และได้มาจากแหล่งข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัยและเชื่อถือได้ จากการที่มีผู้ใช้งานระบบหลายกลุ่มซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีความต้องการสารสนเทศที่ต่างกัน จึงทำให้รูปแบบของผลลัพธ์มีด้วยกันหลากหลายรูปแบบ โดยที่แต่ละรูปแบบจะนำไปใช้ในวัตถุประสงค์หรือใช้ในการวางแผนงานที่แตกต่างกัน

ประเภทของผลลัพธ์

ผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลของระบบอาจจำแนกตามลักษณะการใช้งานได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ผลลัพธ์ภายใน (Internal Output) คือผลลัพธ์ที่ใช้ภายในหน่วยงานที่จะเน้นข้อมูลที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด อาจไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบสวยงามแต่ให้มีข้อมูลหรือสารสนเทศที่ครบถ้วน ทันต่อการใช้งาน

2. ผลลัพธ์ภายนอก (Extra Output) คือผลลัพธ์ที่ส่งให้กับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ซึ่งบางครั้งภายในหน่วยงานก็จำเป็นต้องใช้ผลลัพธ์นั้นด้วย โดยรูปแบบของผลลัพธ์ภายนอกนี้จำเป็นต้องมีรูปแบบที่สวยงามและมีความเป็นสากล

ผลลัพธ์ที่ได้จากโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรส่วนใหญ่เป็นผลลัพธ์ภายในเพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์กร มีเพียงรายงานงบการเงินเท่านั้นที่เป็นผลลัพธ์ภายนอกซึ่งต้องส่งให้ผู้สอบบัญชีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ผลลัพธ์อาจแบ่งตามสื่อที่ใช้ในการแสดงผลก็ได้แก่ ผลลัพธ์ที่แสดงออกทางหน้าจอ ผลลัพธ์ที่ส่งออกทางเครื่องพิมพ์ และผลลัพธ์ที่ส่งออกเป็นแฟ้มข้อมูล เช่น Excel File หรือ Text File เป็นต้น หากพิจารณาผลลัพธ์ตามประเภทของสื่อที่ใช้ในการส่งออกแล้ว โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร ได้ออกแบบให้ผลลัพธ์สามารถแสดงผลทางหน้าจอและแสดงรายงานผ่านทางเครื่องพิมพ์ รวมทั้งสามารถส่งออกเป็นแฟ้มข้อมูลชนิด Excel ได้

การออกแบบผลลัพธ์ของโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร

เนื่องจากโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรเป็นโปรแกรมที่ใช้ในการจัดทำบัญชีและงบการเงินจึงนำเสนอผลลัพธ์ในรูปแบบของรายงานที่นำมาใช้ทดแทนการจัดทำบัญชีด้วยมือ ตั้งแต่การจัดทำใบสำคัญในการบันทึกบัญชี การจัดทำสมุดรายวันขึ้นต้น สมุดบัญชีขึ้นปลาย งบทดลองและงบการเงิน

รูปแบบมาตรฐานของการนำเสนอผลลัพธ์

เพื่อให้การนำเสนอสารสนเทศในผลลัพธ์สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างครบถ้วนและสามารถใช้อ้างอิงได้ จึงกำหนดให้ผลลัพธ์ทั้งที่แสดงทางหน้าจอและทางเครื่องพิมพ์ทุกรายงานต้องนำเสนอข้อมูลตามรูปแบบมาตรฐาน ดังนี้

1. หัวรายงาน มีจำนวน 3 บรรทัด ประกอบด้วย
    - 1.1 ชื่อของสหกรณ์และรูปแบบการดำเนินงาน (สำนักงานใหญ่/สาขา/ไม่ใช่ระบบสาขา) โดยใช้ข้อมูลซึ่งนำเข้าที่หน้าจอข้อมูลสหกรณ์
    - 1.2 ชื่อรายงาน เพื่อแสดงให้เห็นว่ากำลังนำเสนอข้อมูลเรื่องอะไร
    - 1.3 วันที่ของข้อมูล คือวันที่ทำการที่ได้บันทึกรายการนั้น ๆ เงื่อนไขในการเลือกวันที่ของข้อมูลอาจเลือกเป็นช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ถึงวันที่หรือเลือกแสดง ณ วันใดวันหนึ่ง
  2. วันที่พิมพ์รายงาน โดยใช้วันที่ เดือน ปีและเวลาของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เก็บฐานข้อมูล
  3. เนื้อหาของรายงานแต่ละรายงาน
- ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 48 มาตรฐานการนำเสนอผลลัพธ์

ข้อมูลหลัก > การบันทึกรายการขึ้นต้น > บัญชีแยกประเภทและยอดคง > รายงานแยกการเงิน > รายงานเพื่อการบริหาร > ผลิตกรรม > ยอดคงมา > เชื่อมโยงข้อมูล > ออกจากระบบ

สหกรณ์การเกษตรพอเพียง จำกัด สำนักงานใหญ่
สมุดเงินสด
ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2550 ถึงวันที่ 2 มีนาคม 2550
สุทธิจ (ทั้งหมด) วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 13.02 น.

วันเดือนปี	เลขที่ใบสำคัญ	รายการ	รับ	จ่าย
01/03/2550	RV50030001	บันทึกขายสินค้าเป็นเงินสด	7,800.00	
	RV50030002	บันทึกรับเงินฝากออมทรัพย์จากสมาชิก	90,000.00	
	PV50030001	บันทึกซื้อสินค้าเป็นเงินสด		3,758.00
	PV50030002	บันทึกจ่ายค่าเป็นเสียงพาทนะ - เจ้าพนักงาน		1,700.00
02/03/2550	PV50030003	บันทึกนำเงินฝากธนาคารกรุงไทย - ออมทรัพย์		50,000.00
	RV50030003	บันทึกรับค่าหุ้นและค่าธรรมเนียมแรกเข้า	133,400.00	
	RV50030004	บันทึกรับชำระหนี้จากลูกค้าการค้า - นายภาณุชาติ	9,900.00	
รวม			241,100.00	55,458.00
ยอดคงเหลือยกมา			5,000.00	
ยอดคงเหลือยกไป				190,642.00
			246,100.00	246,100.00

รูปที่ 4 - 48 มาตรฐานการนำเสนอผลลัพธ์

รายงานจากโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร

โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรได้ออกแบบรายงานสำหรับใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานและการบริหารการเงินสหกรณ์ ดังนี้

1. รายงานจากการบันทึกรายการขั้นต้น
2. รายงานบัญชีแยกประเภท
3. งบทดลอง
4. งบการเงิน
5. รายงานเพื่อการบริหาร

รายงานจากการบันทึกรายการขั้นต้น

รายงานจากการบันทึกรายการขั้นต้น ได้ออกแบบรายงานไว้จำนวน 7 รายการ ดังนี้

1. ใบสำคัญและรายงานใบสำคัญ
2. รายงานสมุดเงินสดรับ
3. รายงานสมุดเงินสดจ่าย
4. รายงานสมุดรายวันซื้อ
5. รายงานสมุดรายวันขาย
6. รายงานสมุดรายวันทั่วไป
7. รายงานสมุดเงินสด

ใบสำคัญและรายงานใบสำคัญ

ผู้ใช้โปรแกรมสามารถพิมพ์ใบสำคัญเพื่อใช้ประกอบเป็นหลักฐานการบันทึกบัญชี โดยการส่งพิมพ์จากระบบทันทีที่บันทึกรายการแล้วเสร็จ เพื่อนำมาใช้แทนการเขียนใบสำคัญประกอบลงบัญชี ใบสำคัญที่พิมพ์ออกมานี้ควรให้บุคคลเหล่านี้ลงลายมือชื่อ ได้แก่

1. ผู้บันทึกข้อมูล เพื่อรับรองความถูกต้องของการนำเข้าข้อมูล
2. ผู้ตรวจสอบ เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของการนำเข้าข้อมูล
3. ผู้อนุมัติ เพื่อเป็นหลักฐานว่ารายการดังกล่าวมีการอนุมัติโดยผู้มีอำนาจ

ดังที่ปรากฏตามรูปที่ 4 - 49 ใบสำคัญประกอบการบันทึกบัญชี

สหกรณ์การเกษตรขอนแก่น จำกัด สำนักงานใหญ่
รายงานใบสำคัญ
วันที่ 01 ธันวาคม 2560

ประเภทใบสำคัญ (ใบสำคัญรับ) วันที่พิมพ์ 30082560 เวลา 10.28 น.
เลขที่ใบสำคัญ RV50030001 Page 1 of 1

รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	เดบิต	เครดิต
0101	11-01-10-01	เงินสดรับมือ	7,800.00	
0101	21-03-70-02	ภาษีอากร		157.01
0301	42-01-10-01	ขายสินค้า - ขายสด		5,400.00
0302	42-02-10-01	ขายสินค้า - ขายส่ง - ขายสด		2,242.99
(บันทึกขายสินค้าเป็นเงินสด)				
จำนวนเงิน อัดพิมพ์สองรายการรวม			7,800.00	7,800.00
.....				
	ผู้บันทึกข้อมูล	ผู้ตรวจสอบ	ผู้อนุมัติ	

รูปที่ 4 - 49 ใบสำคัญประกอบการบันทึกบัญชี

นอกจากการพิมพ์ใบสำคัญแล้ว ผู้ใช้สามารถเรียกดูรายงานสรุปผลการบันทึกบัญชีตามใบสำคัญได้จากรายงานใบสำคัญ ซึ่งสามารถเรียกดูได้ทั้งตามช่วงของเลขที่ใบสำคัญและช่วงวันที่ของข้อมูล โดยมีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

กรณีเลือกรายงานตามช่วงของเลขที่ใบสำคัญที่ต้องการ

1. เลขที่ใบสำคัญ อักษรย่อของใบสำคัญที่ระบุในเงื่อนไข ตามด้วยตัวเลขตามรูปแบบของเลขที่ใบสำคัญ เรียงจากน้อยไปหามาก
2. วัน เดือน ปี วันที่เกิดรายการโดยเรียงตามวันที่จากน้อยไปหามาก
3. รหัสธุรกิจ ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
4. รหัสบัญชี ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก
5. รายการ ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
6. เดบิต จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
7. เครดิต จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
8. คำอธิบายรายการ
9. รวม ยอดรวมแต่ละด้านในแต่ละใบสำคัญ

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 50 รายงานใบสำคัญเรียกดูตามช่วงใบสำคัญ

โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร Version 2 (Web Edition)

สหกรณ์การเกษตรหนองโพรง จำกัด สำนักงานใหญ่
วันที่ทำการ 31 มีนาคม พ.ศ. 2550
(วันนี้เป็นวันสิ้นปีทางบัญชี)

ข้อมูลหลัก > การบันทึกรายการขั้นต้น > บัญชีแยกประเภทและหมวดหมู่ > รายงานแยกการเดิน > รายงานเพื่อการบริหาร > ลีการระบบ > ยอดคงมา > เชื่อมโยงข้อมูล > ออกจากระบบ

สหกรณ์การเกษตรหนองโพรง จำกัด สำนักงานใหญ่
รายงานใบสำคัญ
ตั้งแต่เลขที่ RV50030001 ถึงเลขที่ RV50030019

ประเภทใบสำคัญ (ใบสำคัญรับ) วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.35 น.

เลขที่ใบสำคัญ	วันเดือนปี	รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	เดบิต	เครดิต
RV50030001	01/03/2550	0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	7,800.00	
		0101	21-99-70-02	ภาษีขาย		157.01
		0301	42-01-10-01	ขายปุ๋ย - ขายสด		5,400.00
		0302	42-02-10-01	ขายน้ำมันเครื่องเพลิง - ขายสด		2,242.99
(บันทึกขายสินค้าเป็นเงินสด)					7,800.00	7,800.00
RV50030002		0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	90,000.00	
		0101	21-04-10-01	เงินรับฝากออมทรัพย์		90,000.00
(บันทึกรับเงินฝากออมทรัพย์จากสมาชิก)					90,000.00	90,000.00
RV50030003	02/03/2550	0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	133,400.00	
		0101	21-99-70-02	ภาษีขาย		6.54
		0101	31-01-00-01	ทุนเรือนหุ้นภาคี		133,300.00
		0101	48-05-00-00	ค่าธรรมเนียมแรกเข้า		93.46

รูปที่ 4 - 50 รายงานใบสำคัญเรียกดูตามช่วงใบสำคัญ

กรณีเลือกดูรายงานตามช่วงของวันที่

1. วัน เดือน ปี วันที่เกิดรายการโดยเรียงตามวันที่จากน้อยไปหามาก
2. เลขที่ใบสำคัญ อักษรย่อของใบสำคัญที่ระบุในเงื่อนไข ตามด้วยตัวเลขตามรูปแบบของเลขที่ใบสำคัญ เรียงจากน้อยไปหามาก
3. รหัสธุรกิจ ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
4. รหัสบัญชี ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก
5. รายการ ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
6. เดบิต จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
7. เครดิต จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
8. คำอธิบายรายการ
9. รวม ยอดรวมแต่ละด้านในแต่ละใบสำคัญ

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 51 รายงานใบสำคัญเรียกดูตามช่วงวันที่

ประเภทใบสำคัญ (ใบสำคัญรับ)							วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.36 น.	
วันเดือนปี	เลขที่ใบสำคัญ	รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	เดบิต	เครดิต		
01/03/2550	RV50030001	0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	7,800.00			
		0101	21-99-70-02	ภาษีขาย		157.01		
		0301	42-01-10-01	ขายปุ๋ย - ขายสด			5,400.00	
		0302	42-02-10-01	ขายน้ำมันเครื่อง - ขายสด			2,242.99	
				(บันทึกขายสินค้าเป็นเงินสด)	7,800.00		7,800.00	
		RV50030002	0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	90,000.00		
			0101	21-04-10-01	เงินรับฝากออมทรัพย์		90,000.00	
				(บันทึกรับเงินฝากออมทรัพย์จากสมาชิก)	90,000.00		90,000.00	
		PV50030001	0101	11-99-71-02	ภาษีซื้อ	87.27		
			0303	52-02-31-01	ซื้อสินค้าทั่วไป	3,670.73		
		0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ		3,758.00		
			(บันทึกซื้อสินค้าเป็นเงินสด)	3,758.00		3,758.00		

รูปที่ 4 - 51 รายงานใบสำคัญเรียกดูตามช่วงวันที่

รายงานสมุดเงินสตรับ

รายงานสมุดเงินสตรับเป็นรายงานที่ใช้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายการที่บันทึกในสมุดเงินสตรับ การเรียกดูรายงานสามารถเรียกดูได้ตามช่วงวันที่ที่เกิดรายการ โดยมีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. วัน เดือน ปี	วันที่ที่เกิดรายการ โดยเรียงตามวันที่จากน้อยไปหามาก
2. เลขที่ใบสำคัญรับ	อักษรย่อขึ้นต้นด้วย RV เท่านั้น ตามด้วยตัวเลขตามรูปแบบของเลขที่เอกสาร เรียงจากน้อยไปหามาก
3. รหัสธุรกิจ	ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
4. รหัสบัญชี	ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก
5. รายการ	ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
6. จำนวนเงิน	จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชี
7. รวมรับ	ยอดรวมเงินสตรับในแต่ละวัน

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 52 รายงานสมุดเงินสตรับ

โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท
สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร
Version 2 (Web Edition)
วันที่ทำการ 31 มีนาคม พ.ศ. 2550
(วันนี้เป็นวันสิ้นปีทางบัญชี)

กรมการเกษตรและสหกรณ์
สมุดเงินสตรับ
ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550
วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.37 น.

วันเดือนปี	เลขที่ใบสำคัญ	รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	จำนวนเงิน	
30/03/2550	RV50030016	0101	11-05-30-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลางที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	49,700.00	
			11-07-10-02	ดอกเบี้ยเงินให้กู้ระยะปานกลางทั้งรับ	3,289.00	
		0101	11-99-31-02	ค่าปรับเงินให้กู้ระยะปานกลางทั้งรับ	411.00	
			0201	41-01-10-01	ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ระยะสั้น - รับจริง	7,183.57
			0201	41-01-20-01	ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ระยะปานกลาง - รับจริง	554.39
		0201	46-01-00-02	รายได้ค่าปรับลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง	88.77	
		RV50030017	0101	21-04-10-01	เงินรับฝากออมทรัพย์	2,180.00
รวมรับ					63,406.73	
31/03/2550	RV50030018	0501	44-01-11-01	ขายข้าวสาร - ขายสด	2,500.00	
			44-01-12-01	ขายปลายข้าว - ขายสด	2,500.00	
			44-01-13-01	ขายรำ - ขายสด	2,500.00	
		0501	44-01-14-01	ขายเมล็ด - ขายสด	2,500.00	
		RV50030019	0501	44-01-11-01	ขายข้าวสาร - ขายสด	100.00
		0501	44-01-12-01	ขายปลายข้าว - ขายสด	100.00	

รูปที่ 4 - 52 รายงานสมุดเงินสตรับ

รายงานสมุดเงินสดจ่าย

รายงานสมุดเงินสดจ่ายเป็นรายงานที่ใช้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายการที่บันทึกในสมุดเงินสดจ่าย การเรียกดูรายงานสามารถเรียกดูได้ตามช่วงวันที่ที่เกิดรายการ โดยมีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. วัน เดือน ปี	วันที่ที่เกิดรายการ โดยเรียงตามวันที่จากน้อยไปหามาก
2. เลขที่ใบสำคัญจ่าย	อักษรย่อขึ้นต้นด้วย PV เท่านั้น ตามด้วยตัวเลขตามรูปแบบของเลขที่เอกสาร เรียงจากน้อยไปหามาก
3. รหัสธุรกิจ	ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
4. รหัสบัญชี	ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก
5. รายการ	ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
6. จำนวนเงิน	จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชี
7. รวมจ่าย	ยอดรวมเงินสดจ่ายในแต่ละวัน

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 53 รายงานสมุดเงินสดจ่าย

สหกรณ์การเกษตรหนองจักษ์ สำนักงานใหญ่						
สมุดเงินสดจ่าย						
ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550						
ธุรกิจ (ทั้งหมด) รหัสบัญชีเงินสด 11-01-10-00 วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.38 น.						
วันเดือนปี	เลขที่ใบสำคัญ	รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	จำนวนเงิน	
30/03/2550	PV50030011	0301	53-02-01-00	ค่าใช้จ่ายในการขาย - ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	1,000.00	
รวมจ่าย					1,000.00	
31/03/2550	PV50030012	0501	51-01-11-01	ซื้อข้าวเปลือก - แปลงรูป	50.00	
		0501	51-01-11-05	ค่าขนส่งในการซื้อข้าวเปลือก	50.00	
		0501	51-01-12-02	ค่าจ้างรายวัน - แปลงรูปข้าวเปลือก	50.00	
		0501	51-01-13-01	ค่าไฟฟ้า - แปลงรูปข้าวเปลือก	50.00	
		0501	51-01-13-02	ค่าน้ำ - แปลงรูปข้าวเปลือก	50.00	
		0502	51-02-11-04	ค่าใช้จ่ายในการซื้อค้ำย	50.00	
		0502	51-02-11-05	ค่าขนส่งในการซื้อค้ำย	50.00	
		0502	51-02-12-01	ค่าแรงงาน - แปลงรูปค้ำย	50.00	
		0503	51-03-11-01	ซื้อน้ำมันดิบ	50.00	
		0503	51-03-11-04	ค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำมันดิบ	50.00	
		0503	51-03-11-05	ค่าขนส่งในการซื้อน้ำมันดิบ	50.00	
		0503	51-03-13-04	ค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักร	50.00	

รูปที่ 4 - 53 รายงานสมุดเงินสดจ่าย

รายงานสมุดรายวันซื้อ

รายงานสมุดรายวันซื้อเป็นรายงานที่ใช้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายการที่บันทึกการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อในสมุดรายวันซื้อ การเรียกดูรายงานสามารถเรียกดูได้ตามช่วงวันที่ที่เกิดรายการ โดยมีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. วัน เดือน ปี	วันที่ที่เกิดรายการ โดยเรียงตามวันที่จากน้อยไปหามาก
2. เลขที่ใบสำคัญซื้อ	อักษรย่อขึ้นต้นด้วย BV เท่านั้น ตามด้วยตัวเลขตามรูปแบบของเลขที่เอกสาร เรียงจากน้อยไปหามาก
3. รหัสธุรกิจ	ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
4. รหัสบัญชี	ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก
5. รายการ	ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
6. เดบิต	จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ ซื้อด้านเดบิต
7. เครดิต	จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ ซื้อด้านเครดิต
8. รวม	จำนวนเงินรวมในแต่ละด้านทั้งด้านเดบิตและเครดิตใน แต่ละใบสำคัญ

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 54 รายงานสมุดรายวันซื้อ

ซอฟต์แวร์ระบบบัญชีแยกประเภท สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร Version 2 (Web Edition)

สหกรณ์การเกษตรหนองเพียง จำกัด สำนักงานใหญ่
วันที่ทำการ 31 มีนาคม พ.ศ. 2550
(วันนี้เป็นวันสิ้นปีทางบัญชี)

ข้อมูลหลัก > การบันทึกการขายสินค้า > บัญชีแยกประเภทและยอดคง > รายงานแยกการเงิน > รายงานเพื่อการบริหาร > ฝึกการระบบ > ยอดยกมา > เชื่อมโยงข้อมูล > ออกจากระบบ

สมุดรายวันซื้อ
ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550
วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.39 น.

วันที่/เดือน/ปี	เลขที่ใบสำคัญ	รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	เดบิต	เครดิต
01/03/2550	BV50030001	0101	11-99-71-02	ภาษีซื้อ	9,629.90	
		0301	52-02-11-01	ซื้อปุ๋ย	19,800.00	
		0302	52-02-21-01	ซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง	137,570.00	
		0101	21-02-10-01	เจ้าหนี้การค้า		166,999.90
				(บันทึกซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ)	166,999.90	166,999.90
02/03/2550	BV50030002	0301	52-02-11-01	ซื้อปุ๋ย	19,200.00	
		0101	21-02-10-01	เจ้าหนี้การค้า		19,200.00
				(บันทึกซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ)	19,200.00	19,200.00

[พิมพ์รายงาน]

Copyright - 2007 by Cooperative Auditing Department
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 12 ถนนพหลโยธิน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

รูปที่ 4 - 54 รายงานสมุดรายวันซื้อ

รายงานสมุดรายวันขาย

รายงานสมุดรายวันขายเป็นรายงานที่ใช้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายการที่บันทึกการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อในสมุดรายวันขาย การเรียกดูรายงานสามารถเรียกดูได้ตามช่วงวันที่ที่เกิดรายการ โดยมีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. วัน เดือน ปี	วันที่ที่เกิดรายการ โดยเรียงตามวันที่จากน้อยไปหามาก
2. เลขที่ใบสำคัญขาย	อักษรย่อขึ้นต้นด้วย SV เท่านั้น ตามด้วยตัวเลขตามรูปแบบของเลขที่เอกสาร เรียงจากน้อยไปหามาก
3. รหัสธุรกิจ	ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
4. รหัสบัญชี	ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก
5. รายการ	ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
6. เดบิต	จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการขาย เชื่อด้านเดบิต
7. เครดิต	จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการขาย เชื่อด้านเครดิต
8. รวม	จำนวนเงินรวมในแต่ละด้านทั้งด้านเดบิตและเครดิตใน แต่ละใบสำคัญ

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 55 รายงานสมุดรายวันขาย

โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท
สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร
Version 2 (Web Edition)

สหกรณ์การเกษตรพอเพียง จำกัด สำนักงานใหญ่
วันที่ทำการ 31 มีนาคม พ.ศ. 2550
(วันนี้เป็นวันสิ้นปีทางบัญชี)

ข้อมูลหลัก > การบันทึกการขายสินค้า > บัญชีแยกประเภทและยอดคง > รายงานแยกการขาย > รายการการค้าขาย > สรุปรายงาน > ยอดคง > เชื่อมโยงข้อมูล > ออกจากระบบ

สหกรณ์การเกษตรพอเพียง จำกัด สำนักงานใหญ่
สมุดรายวันขาย
ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550
วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.40 น.

วันที่/เดือน/ปี	เลขที่ใบสำคัญ	รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	เดบิต	เครดิต
01/03/2550	SV50030001	0101	11-06-20-04	ลูกหนี้การค้า-ธุรกิจจัดหาสินค้าจำหน่าย	6,658.03	
		0101	21-99-70-02	ภาษีขาย		2,800.00
		0301	42-01-10-02	ขายปอ - ขายเชื้อ		44.86
		0302	42-02-10-02	ขายน้ำมันเชื้อเพลิง - ขายเชื้อ		3,560.78
		0303	42-03-10-02	ขายสินค้าทั่วไป - ขายเชื้อ		252.39
				(บันทึกขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ)	6,658.03	6,658.03

[พิมพ์รายงาน]

Copyright - 2007 by Cooperative Auditing Department
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 12 ถนนพหลโยธิน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

รูปที่ 4 - 55 รายงานสมุดรายวันขาย

รายงานสมุดรายวันทั่วไป

รายงานสมุดรายวันทั่วไปเป็นรายงานที่ใช้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายการที่บันทึกในสมุดรายวันทั่วไป การเรียกดูรายงานสามารถเรียกดูได้ตามช่วงวันที่ที่เกิดรายการ โดยมีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. วัน เดือน ปี วันที่ที่เกิดรายการ โดยเรียงตามวันที่จากน้อยไปหามาก
2. เลขที่ใบสำคัญทั่วไป อักษรย่อขึ้นต้นด้วย JV เท่านั้น ตามด้วยตัวเลขตามรูปแบบของเลขที่เอกสาร เรียงจากน้อยไปหามาก
3. รหัสธุรกิจ ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
4. รหัสบัญชี ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก
5. รายการ ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
6. เดบิต จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
7. เครดิต จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
8. รวม จำนวนเงินรวมในแต่ละด้านทั้งด้านเดบิตและเครดิตในแต่ละใบสำคัญ

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 56 รายงานสมุดรายวันทั่วไป

สหกรณ์การเกษตรหนองจอก จำกัด สำนักงานใหญ่						
สมุดรายวันทั่วไป						
ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2555 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2555						
สรุป (ทั้งหมด)						
วัน/เดือน/ปี	เลขที่ใบสำคัญ	รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	เดบิต	เครดิต
02/03/2555	JV50030001	0301	42-01-10-04	ส่วนลดจ่าย - ปล่อย	100.00	
		0101	11-06-20-04	ลูกหนี้การค้า-ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย		100.00
				(บันทึกส่วนลดจ่าย)	100.00	100.00
08/03/2555	JV50030002	0101	21-02-10-01	เจ้าหนี้การค้า	390.00	
		0301	52-02-11-02	ส่งคืนสินค้า - ปล่อย		390.00
				(บันทึกการส่งคืนสินค้าที่ถือเป็นเงินซื้อ)	390.00	390.00
30/03/2555	JV50030003	0101	11-06-70-06	ลูกหนี้ระหว่างค้ำเงินคต	50,191.78	
		0101	11-05-20-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น		50,000.00
		0201	41-01-10-02	คดกลับรับจากเงินให้กู้ระยะสั้น - ค้างรับ		191.78
				(บันทึกปิดสัญญาลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น เนื่องจากลูกหนี้อยู่ระหว่างค้ำเงินคต)	50,191.78	50,191.78
30/03/2555	JV50030004	0101	54-00-04-00	ค่าเช่าประชุม	1,000.00	
		0101	54-00-05-01	ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ - กรรมการ		1,000.00
				(บันทึกปรับปรุงค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ - กรรมการ เป็นค่าเช่าประชุม)	1,000.00	1,000.00
31/03/2555	JV50030005	0101	11-99-71-01	ภาษีมูลค่าเพิ่ม - ลูกหนี้กรมสรรพากร	4,518.28	
		0101	21-99-70-01	ภาษีมูลค่าเพิ่ม - เจ้าหนี้กรมสรรพากร		3,210.00
		0101	21-99-70-02	ภาษีขาย	1,988.89	

รูปที่ 4 - 56 รายงานสมุดรายวันทั่วไป

รายงานสมุดเงินสด

รายงานสมุดเงินสดเป็นรายงานที่ใช้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายการที่บันทึกรายการทั้งในสมุดเงินสดรับและสมุดเงินสดจ่าย และตรวจสอบยอดเงินสดคงเหลือในมือ รายงานสมุดเงินสดนี้ออกแบบเพื่อให้สหกรณ์นำไปใช้แทนการจัดทำสมุดเงินสดด้วยมือ การเรียกดูรายงานสมุดเงินสดสามารถระบุได้ตามช่วงวันที่ที่เกิดรายการรับ - จ่าย โดยมีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. วัน เดือน ปี วันที่ที่เกิดรายการ โดยเรียงตามวันที่จากน้อยไปหามาก
2. เลขที่ใบสำคัญรับ - จ่าย อักษรย่อขึ้นต้นด้วย RV และ PV เท่านั้น โดยแสดงใบสำคัญรับก่อนเรียงเลขที่จากน้อยไปหามากแล้วตามด้วยใบสำคัญจ่าย
3. รายการ คำอธิบายรายการ
4. รับ จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละใบสำคัญรับ
5. จ่าย จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละใบสำคัญจ่าย
6. รวม ยอดรวมเงินสดรับและเงินสดจ่ายตลอดช่วงเวลาที่ระบุในเงื่อนไข
7. ยอดคงเหลือยกมา ยอดเงินสดคงเหลือยกมา ณ วันที่เริ่มต้นที่ระบุในเงื่อนไข
8. ยอดคงเหลือยกไป ยอดเงินสดคงเหลือยกไป ณ สิ้นวันที่ระบุในเงื่อนไข

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 57 รายงานสมุดเงินสด

วันเดือนปี	เลขที่ใบสำคัญ	รายการ	รับ	จ่าย
30/03/2550	RV50030016	บันทึกรับชำระหนี้จากลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นและลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลาง	61,226.73	
	RV50030017	บันทึกรับเงินฝากออมทรัพย์จากสมาชิก	2,180.00	
	PV50030011	บันทึกค่าใช้จ่ายในการขาย		1,000.00
31/03/2550	RV50030018	ขายข้าวสาร รำ และปลายข้าวเป็นเงินสด	10,000.00	
	RV50030019	ขายผลิตภัณฑ์แปรรูปเป็นเงินสด	1,700.00	
	PV50030012	บันทึกค่าใช้จ่ายในการแปรรูปและในการขายสินค้าแปรรูป		800.00
รวม			75,106.73	1,800.00
ยอดคงเหลือยกมา			130,971.16	
ยอดคงเหลือยกไป				204,277.89
			206,077.89	206,077.89

รูปที่ 4 - 57 รายงานสมุดเงินสด

รายงานบัญชีแยกประเภท

รายงานบัญชีแยกประเภท มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลลัพธ์ของการบันทึกบัญชีโดยจำแนกตามบัญชีประเภทย่อยแต่ละบัญชีที่มีอยู่ในผังบัญชี โดยมีเงื่อนไขการเรียกดูรายงาน ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 58 เงื่อนไขการเรียกดูรายงานบัญชีแยกประเภท ดังนี้

The screenshot shows a web browser window titled "CAD_GL version 2 (Web Edition) - Microsoft Internet Explorer". The page header includes the logo of the Cooperative Auditing Department and the text "โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร Version 2 (Web Edition)". The date is "วันที่ทำการ 31 มีนาคม พ.ศ. 2550" and it notes "(วันนี้เป็นวันสิ้นปีทางบัญชี)".

The main content area is titled "กรุณาเลือกรูปแบบ และเงื่อนไขของบัญชีแยกประเภททั่วไป" (Please select the format and conditions of the general ledger account). It contains a form with the following fields:

- ค้นหา** (Search):
  - รูปแบบรายงาน: แบบแสดงรายละเอียด (Dropdown menu)
  - ธุรกิจ: ทั้งหมด (Dropdown menu)
  - รูปแบบการแสดงผลรายงาน:
    - ทั้งหมด สำนักงานใหญ่ และ สาขา
    - เฉพาะสำนักงานใหญ่
    - เฉพาะ สาขา (เลือกสาขา: [Dropdown menu])
  - รหัสบัญชี: [Dropdown menu]
  - ช่วงเวลา: 01/04/2549 - 31/03/2550 (Date range with calendar icons)
  - ปุ่ม: แสดง

At the bottom, there is a copyright notice: "Copyright - 2007 by Cooperative Auditing Department กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 12 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสนามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200".

รูปที่ 4 - 58 เงื่อนไขการเรียกดูรายงานบัญชีแยกประเภท

1. รูปแบบรายงาน

- 1.1 แบบรายละเอียด เป็นการแสดงการบันทึกบัญชีในแต่ละบัญชีโดยละเอียดเป็นรายใบสำคัญ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 59 รายงานแบบรายละเอียดเหมาะกับการใช้วิเคราะห์บัญชีและการสืบย้อนกลับหาเอกสารชั้นต้นเพราะแต่ละรายการมีเลขที่เอกสารกำกับไว้ การแสดงผลในรูปแบบนี้ไม่อาจทำได้ในกรณีที่จัดทำบัญชีด้วยมือ แต่เป็นลักษณะการแสดงผลข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์รายการ จึงกำหนดไว้เป็นค่าเริ่มต้น (Default) ของการเลือกรูปแบบรายงาน

CAD_GL version 2 (Web Edition) - Microsoft Internet Explorer

โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท
สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร
Version 2 (Web Edition)

สหกรณ์การเกษตรหนองเพียง จำกัด สำนักงานใหญ่
วันที่ทำการ 31 มีนาคม พ.ศ. 2550
(วันนี้เป็นวันสิ้นปีการบัญชี)

ข้อมูลหลัก > การบันทึกรายการขั้นต้น > บัญชีแยกประเภทและยอดคง > รายงานแบบการเงิน > รายงานเพื่อการบริหาร > จัดการระบบ > ยอดคงมา > เชื่อมโยงข้อมูล > ออกจากระบบ

สหกรณ์การเกษตรหนองเพียง จำกัด สำนักงานใหญ่
บัญชีแยกประเภท
ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550

วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.44 น.

วัน/เดือน/ปี	เลขที่ใบสำคัญ	รายการ	เดบิต	เครดิต	ยอดคงเหลือ	
					เดบิต	เครดิต
0101 11-01-10-01 เงินสดรับมือ						
01/04/2549		ยอดคงมา				8,900.00
28/02/2550	JV50020001	บันทึกรายการจางบหคตลง ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 - 28 กุมภาพันธ์ 2550	1,062,395.00	1,066,295.00	5,000.00	
01/03/2550	RV50030001	บันทึกขายสินค้าเป็นเงินสด	7,800.00		12,800.00	
	RV50030002	บันทึกรับเงินฝากออมทรัพย์จากสมาชิก	90,000.00		102,800.00	
	PV50030001	บันทึกซื้อสินค้าเป็นเงินสด		3,758.00	99,042.00	
	PV50030002	บันทึกจ่ายค่าซื้อสิ่งของพาหนะ - เจ้าหน้าที		1,700.00	97,342.00	
	PV50030003	บันทึกนำเงินฝากธนาคารกรุงไทย - ออมทรัพย์		50,000.00	47,342.00	
02/03/2550	RV50030003	บันทึกรับค่าหุ้นและค่าธรรมเนียมแรกเข้า	133,400.00		180,742.00	
	RV50030004	บันทึกรับชำระหนี้จากลูกหนี้การค้า - นายภาณุชาติ	9,900.00		190,642.00	
06/03/2550	RV50030005	บันทึกรับค่าหุ้นและค่าธรรมเนียมแรกเข้า	2,700.00		193,342.00	
	PV50030004	บันทึกจ่ายสินค้าทุนนอก		135,000.00	58,342.00	
08/03/2550	RV50030006	บันทึกขายสินค้าเป็นเงินสด	2,830.00		61,172.00	

รูปที่ 4 - 59 รายงานแบบรายละเอียด

1.2 แบบสรุป เป็นการแสดงผลการบันทึกบัญชีแต่ละบัญชีโดยสรุปรวมเป็นรายวัน แสดงผลวันละ 1 บรรทัด ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 60 รายงานแบบสรุป การแสดงผลลัพธ์แบบสรุปนี้สอดคล้องกับรูปแบบบัญชีแยกประเภทตามคู่มือระบบบัญชีสหกรณ์การเกษตรที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้สหกรณ์จัดทำ ซึ่งมีประโยชน์ในการตรวจสอบการบันทึกบัญชีในภาพรวมแต่ยากต่อการสืบย้อนกลับไปยังเอกสารขั้นต้น

CAD_GL version 2 (Web Edition) - Microsoft Internet Explorer

ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550

วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.44 น.

วัน/เดือน/ปี	รายการ	เดบิต	เครดิต	ยอดคงเหลือ	
				เดบิต	เครดิต
0101 11-01-10-01 เงินสดรับมือ					
01/04/2549	ยอดคงมา				8,900.00
28/02/2550		1,062,395.00	1,066,295.00	5,000.00	
01/03/2550		97,800.00	55,458.00	47,342.00	
02/03/2550		143,300.00		190,642.00	
06/03/2550		2,700.00	135,000.00	58,342.00	
08/03/2550		3,630.00	12,000.00	49,972.00	
09/03/2550		25,713.75		75,685.75	
16/03/2550		411,319.46	181,000.00	306,005.21	
23/03/2550		127,465.95	302,500.00	130,971.16	
30/03/2550		63,406.73	1,000.00	193,377.89	
31/03/2550		11,700.00	800.00	204,277.89	
		1,949,430.89	1,754,053.00		
0101 11-01-20-01 เงินฝากธนาคารเงินฝากออมทรัพย์ - กระแสรายวัน					
01/04/2549	ยอดคงมา				1,384.00
28/02/2550		850,000.00	850,000.00	1,384.00	
		850,000.00	850,000.00		
0101 11-01-30-02 เงินฝากธนาคารกรุงไทย - ออมทรัพย์					
01/04/2549	ยอดคงมา			161,067.15	
28/02/2550		271,426.00	195,760.00	236,733.15	
01/03/2550		50,000.00		286,733.15	

รูปที่ 4 - 60 รายงานแบบสรุป

2. ธุรกิจ ให้ผู้ใช้เลือกกว่าต้องการเรียกดูบัญชีแยกประเภทของธุรกิจใดหรือต้องการเรียกดูทั้งหมดทุกธุรกิจ ซึ่งได้กำหนดไว้เป็นค่าเริ่มต้น (Default)

3. รูปแบบการแสดงผลรายงาน ให้ผู้ใช้เลือกกว่าต้องการเรียกดูบัญชีแยกประเภทของสำนักงานใหญ่ ของสาขาใด หรือต้องการดูบัญชีรวมของทั้งสำนักงานใหญ่ โดยกำหนดค่าตั้งต้น (Default) ไว้ที่สำนักงานใหญ่

4. รหัสบัญชี ถ้าระบุเงื่อนไขการเรียกดูบัญชีแยกประเภทของธุรกิจใดธุรกิจหนึ่ง จะต้องระบุเพิ่มเติมด้วยว่าต้องดูตั้งแต่รหัสบัญชีใดถึงรหัสบัญชีใด

5. ช่วงเวลา เป็นการระบุช่วงวันที่ที่เกิดรายการที่ต้องการเรียกดูข้อมูล ตัวอย่างเช่น ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550 ข้อมูลที่แสดงจะเป็นรายการที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว ช่วงเวลาที่เลือกจะมีผลต่อการแสดงรายการยอดยกมาของแต่ละบัญชีแยกประเภทด้วย เช่น กรณีช่วงเวลาดังตัวอย่าง ยอดยกมาจะแสดงยอดคงเหลือยกไปของวันที่ 31 มกราคม 2550 เป็นต้น

เนื้อหาของรายงานบัญชีแยกประเภทที่แสดงแบบรายละเอียดมีการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. รายการยอดยกมา	ยอดคงเหลือก่อนวันที่ตั้งต้นที่กำหนดในเงื่อนไขการเรียกดูรายงาน ผู้ใช้อาจกำหนดขอบเขตการดูข้อมูลแคบกว่า 1 ปีบัญชี เช่น สหกรณ์มีปีบัญชี วันที่ 1 เมษายน 2549 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550 ผู้ใช้เรียกดูรายงานบัญชีแยกประเภทตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550 กรณีเช่นนี้ ยอดยกมาจะแสดงยอดคงเหลือยกไปของวันที่ 31 มกราคม 2550 ซึ่งไม่ใช่วันต้นปีบัญชี ดังนั้นความหมายของ ยอดยกมาของบัญชีแยกประเภทในระบบงานคอมพิวเตอร์ มิได้หมายถึงยอดยกมาต้นปีเพียงอย่างเดียว
2. วัน เดือน ปี	วันที่เกิดรายการเรียงจากน้อยไปหามาก
3. เลขที่ใบสำคัญ	เรียงตามประเภทของใบสำคัญ เริ่มจากสมุดเงินสดรับ (RV) สมุดเงินสดจ่าย (PV) สมุดรายวันซื้อ (BV) สมุดรายวันขาย (SV) สมุดรายวันทั่วไป (JV) รายการปรับปรุงหลังปิดบัญชี (CV)
4. รายการ	คำอธิบายรายการ
5. เดบิต	จำนวนเงินที่บันทึกด้านเดบิตในบัญชีนั้น ๆ ในแต่ละใบสำคัญ เมื่อจบรายการของบัญชีนั้น ๆ จะแสดงยอดรวมจำนวนเงินด้านเดบิต

6. เครดิต

จำนวนเงินที่บันทึกด้านเครดิตในบัญชีนั้น ๆ ในแต่ละใบสำคัญ เมื่อจบรายการของบัญชีนั้น ๆ จะแสดงยอดรวมจำนวนเงินด้านเครดิต

7. ยอดคงเหลือ

ระบบจะคำนวณยอดคงเหลือตามหลักการบัญชีคือ ยอดยกมา บวก หรือ หัก รายการด้านเดบิต หรือ เครดิต แล้วแต่กรณี ในทุก ๆ ครั้งที่เกิดรายการ เมื่อได้ผลลัพธ์แล้วนำมาแสดงเป็นยอดคงเหลือด้านเดบิต หรือเครดิต แล้วแต่กรณี

วิธีการพิมพ์รายงานทางเครื่องพิมพ์ สามารถเลือกพิมพ์ได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. พิมพ์รายงานแบบต่อเนื่อง รูปแบบนี้เหมาะกับการเลือกพิมพ์ทุกบัญชีในครั้งเดียว โดยเรียงลำดับตามรหัสบัญชี เมื่อบัญชีหนึ่งถูกพิมพ์หมดแล้วจะพิมพ์บัญชีใหม่ต่อไปในหน้าเดิม และเมื่อหมดหน้ากระดาษจึงจะขึ้นหน้าใหม่ ดังนั้น ใน 1 หน้ากระดาษอาจมีรายการมากกว่า 1 บัญชีได้ การพิมพ์ในลักษณะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการประหยัดกระดาษ

2. พิมพ์รายงานแบบ 1 บัญชีต่อ 1 หน้า รูปแบบนี้โปรแกรมจะขึ้นหน้ากระดาษใหม่เมื่อพิมพ์ข้อมูลของรหัสบัญชีเดิมหมดแล้วและเปลี่ยนไปเป็นรหัสบัญชีใหม่ ถึงแม้ว่ากระดาษจะยังไม่หมดหน้าก็ตาม ดังนั้น ด้วยลักษณะการพิมพ์เช่นนี้ ชื่อบัญชีจะปรากฏอยู่ที่หัวกระดาษทุกครั้ง จึงสะดวกในการค้นหา แต่สิ้นเปลืองกระดาษมากกว่ารูปแบบแรก

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 61 การพิมพ์รายงานบัญชีแยกประเภท

วัน/เดือน/ปี	รายการ	เดบิต	เครดิต	ยอดคงเหลือ	
				เดบิต	เครดิต
0101 11-01-20-01 เงินฝากธนาคารเงินฝากเดบิต - กระแสเงินสด					
01/04/2549	ยอดยกมา				1,384.00
28/02/2550		850,000.00	850,000.00	1,384.00	
		850,000.00	850,000.00		
0101 11-01-30-02 เงินฝากธนาคารเงินฝาก - ออมทรัพย์					
01/04/2549	ยอดยกมา				161,067.15
28/02/2550		271,426.00	195,760.00	236,733.15	
01/03/2550		50,000.00		286,733.15	
16/03/2550			250,000.00	36,733.15	
		321,426.00	445,760.00		

รูปที่ 4 - 61 การพิมพ์รายงานบัญชีแยกประเภท

งบทดลอง

ในกระบวนการจัดทำบัญชีด้วยมือ งบทดลองเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ แต่ในระบบงานคอมพิวเตอร์นั้นหลักการบัญชีคู่ได้ถูกนำมาใช้เป็นจุดควบคุมการนำข้อมูลเข้า โดยปฏิเสธข้อมูลการบันทึกบัญชีที่ไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีคู่ ดังนั้น การบันทึกบัญชีที่ไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีคู่จึงไม่มีโอกาสเกิดขึ้น งบทดลองในระบบงานคอมพิวเตอร์จึงถูกลดบทบาทลงไปอย่างมาก แต่เนื่องจากงบทดลองเป็นแหล่งรวมข้อมูลทั้งหมดจึงมีการนำมาประยุกต์ใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น นำไปใช้เพื่อการบริหารงานดูรายการเคลื่อนไหวของแต่ละบัญชี เป็นต้น โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรได้ออกแบบงบทดลองไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. งบทดลอง 2 ช่อง
2. งบทดลอง 6 ช่อง
3. งบทดลอง 14 ช่อง

งบทดลอง 2 ช่อง

งบทดลอง 2 ช่อง แสดงรายการบัญชีประเภทย่อยที่มียอดคงเหลือมากกว่า 0 ณ วันที่ระบุในเงื่อนไข โดยที่เงื่อนไขการเรียกดูงบทดลอง 2 ช่อง เรียกดูได้ ณ วันใด ๆ ที่อยู่ในรอบปีบัญชี มีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. รหัสธุรกิจ	ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
2. รหัสบัญชี	ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก เฉพาะบัญชีประเภทย่อย เรียงจากน้อยไปหามาก
3. ชื่อบัญชี	ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
4. เดบิต	จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
5. เครดิต	จำนวนเงินที่บันทึกในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
6. รวม	จำนวนเงินรวมด้านเดบิตและเครดิต

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 62 งบทดลอง 2 ช่อง

รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	ชื่อบัญชี	เดบิต	เครดิต
0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	204,277.89	
0101	11-01-20-01	เงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ - กระแสเงินสด	1,384.00	
0101	11-01-30-02	เงินฝากธนาคารกรุงไทย - ออมทรัพย์	36,733.15	
0101	11-05-20-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น	309,700.00	
0101	11-05-30-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลางถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	718,300.00	
0101	11-06-20-04	ลูกหนี้การค้าธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	24,395.03	
0101	11-06-70-06	ลูกหนี้ระหว่างค้างเงินคงคลัง	50,191.78	
0101	11-07-10-02	ดอกเบี้ยเงินให้กู้ระยะปานกลางค้างรับ	44,585.00	
0301	11-08-31-01	สินทรัพย์คงเหลือ - ประเภทการเกษตร - สภาพปกติ	30,263.85	
0302	11-08-31-03	สินทรัพย์คงเหลือ - ประเภทน้ำมัน - สภาพปกติ	78,500.00	
0303	11-08-31-05	สินทรัพย์คงเหลือ - สินค้าทั่วไป - สภาพปกติ	12,350.00	

รูปที่ 4 - 62 งบทดลอง 2 ช่อง

งบทดลอง 6 ช่อง

งบทดลอง 6 ช่อง แสดงรายการบัญชีประเภทย่อยทุกบัญชีที่มียอดยกมาหรือมีรายการเคลื่อนไหว โดยเรียกดูงบทดลอง 6 ช่องได้ตามช่วงเวลาที่อยู่ในรอบปีบัญชี มีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. รหัสธุรกิจ	ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
2. รหัสบัญชี	ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก เฉพาะบัญชีประเภทย่อยเรียงจากน้อยไปหามาก
3. ชื่อบัญชี	ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
4. ยอดยกมา เดบิต	จำนวนคงเหลือยกมาในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
5. ยอดยกมา เครดิต	จำนวนคงเหลือยกมาในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
6. รายการเคลื่อนไหวเดบิต	จำนวนที่เคลื่อนไหวในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
7. รายการเคลื่อนไหวเครดิต	จำนวนที่เคลื่อนไหวในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
8. ยอดยกไป เดบิต	จำนวนคงเหลือยกไปในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
9. ยอดยกไป เครดิต	จำนวนคงเหลือยกไปในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
10. รวม	จำนวนเงินรวมยอดยกมา รายการเคลื่อนไหว และ ยอดยกไปด้านเดบิตและเครดิต

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 63 งบทดลอง 6 ช่อง

CAD_GL version 2 (Web Edition) Microsoft Internet Explorer
(ว่าเป็นระบบบัญชี)

ข้อมูลหลัก > การบันทึกการบัญชี > บัญชีแยกประเภทและงบทดลอง > งบกำไรขาดทุน > งบกำไรขาดทุน > งบกำไรขาดทุน > งบกำไรขาดทุน > งบกำไรขาดทุน > งบกำไรขาดทุน > งบกำไรขาดทุน > งบกำไรขาดทุน > งบกำไรขาดทุน

สหกรณ์การเกษตรเพื่อสังคม จำกัด สำนักงานใหญ่
งบทดลอง
ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550
วันที่พิมพ์ 30/08/2550 เวลา 14.56 น.

รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	ชื่อบัญชี	ยอดยกมา		รวม
			เดบิต	เครดิต	เดบิต
0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	8,900.00		1,949,430
0101	11-01-20-01	เงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ - กระแสรายวัน	1,384.00		850,000
0101	11-01-30-02	เงินฝากธนาคารกรุงไทย - ออมทรัพย์	161,067.15		321,426
0101	11-05-20-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น	155,000.00		648,500
0101	11-05-30-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลางที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	488,000.00		990,000
0101	11-06-20-04	ลูกหนี้การค้า-ลูกค้าจัดหาลูกค้าจำหน่าย	20,000.00		405,882
0101	11-06-70-06	ลูกหนี้ระหว่างค้ำเงินค้ำ			50,191
0101	11-07-10-02	ค่าน้ำประปาให้ผู้ใช้ระยะปานกลางค้างรับ	71,856.00		
0301	11-08-31-01	สินค้าคงเหลือ - ประเภทการเกษตร - สภาพปกติ	30,263.85		
0302	11-08-31-03	สินค้าคงเหลือ - ประเภทน้ำมัน - สภาพปกติ	78,500.00		
0303	11-08-31-05	สินค้าคงเหลือ - สินค้าทั่วไป - สภาพปกติ	12,350.00		
0301	11-08-91-01	ค่าเผื่อมูลค่าสินค้าคงเหลือ - ประเภทการเกษตร			
0303	11-08-91-03	ค่าเผื่อมูลค่าสินค้าคงเหลือ - สินค้าทั่วไป			
0101	11-99-31-02	ค่าปรับเงินให้ผู้ใช้ระยะปานกลางค้างรับ	13,105.00		

พิมพ์รายงาน

Copyright - 2007 by Cooperative Auditing Department
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 12 ถนนพหลโยธิน แขวงวัดดินสอพอง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

รูปที่ 4 - 63 งบทดลอง 6 ช่อง

งบทดลอง 14 ช่อง

งบทดลอง 14 ช่อง ใช้เป็นกระดาษทำการงบทดลองเพื่อแสดงให้เห็นการจัดทำงบการเงินแต่ละงบ ตั้งแต่ต้นทุนการผลิต งบต้นทุนขาย งบกำไรขาดทุน และงบดุล โดยเรียกงบทดลอง 14 ช่องได้ตามช่วงเวลาที่อยู่ในรอบปีบัญชี โดยเนื้อหาของรายงานเป็นการนำงบทดลอง 6 ช่องมาต่อยอดเพื่อกระจายเข้างบการเงินตามหน้าที่ของบัญชีแต่ละบัญชี ดังนั้น ตัวเลขจำนวนเงินใน 6 ช่องแรกจึงนำเสนอเช่นเดียวกับงบทดลอง 6 ช่อง ส่วนตัวเลขจำนวนเงินในอีก 8 ช่องที่เหลือ เป็นการแสดงรายการบัญชีที่ถูกปิดไปเข้างบต่างๆ ได้แก่ งบต้นทุนผลิต 2 ช่อง งบต้นทุนขาย 2 ช่อง งบกำไรขาดทุน 2 ช่อง และงบดุล 2 ช่อง ซึ่งผลรวมด้านเดบิตและเครดิตของแต่ละงบจะต้องเท่ากัน มีรายละเอียดที่แสดงในรายงาน ดังนี้

1. รหัสธุรกิจ	ตัวเลขรหัสธุรกิจ 4 หลัก
2. รหัสบัญชี	ตัวเลขรหัสบัญชี 8 หลัก เฉพาะบัญชีประเภทย่อย เรียงจากน้อยไปหามาก
3. ชื่อบัญชี	ชื่อบัญชีที่สัมพันธ์กับรหัสบัญชี
4. ยอดยกมา เดบิต	จำนวนคงเหลือยกมาในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
5. ยอดยกมา เครดิต	จำนวนคงเหลือยกมาในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
6. รายการเคลื่อนไหวเดบิต	จำนวนที่เคลื่อนไหวในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
7. รายการเคลื่อนไหวเครดิต	จำนวนที่เคลื่อนไหวในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
8. ยอดยกไป เดบิต	จำนวนคงเหลือยกไปในแต่ละบัญชีด้านเดบิต
9. ยอดยกไป เครดิต	จำนวนคงเหลือยกไปในแต่ละบัญชีด้านเครดิต
10. งบต้นทุนการผลิต เดบิต	จำนวนที่เข้างบต้นทุนการผลิตด้านเดบิต

11. งบต้นทุนการผลิต เครดิต	จำนวนที่เข้างบบต้นทุนการผลิตด้านเครดิต
12. งบต้นทุนขาย เดบิต	จำนวนที่เข้างบบต้นทุนขายด้านเดบิต
13. งบต้นทุนขาย เครดิต	จำนวนที่เข้างบบต้นทุนขายด้านเครดิต
14. งบกำไรขาดทุน เดบิต	จำนวนที่เข้างบบกำไรขาดทุนด้านเดบิต
15. งบกำไรขาดทุน เครดิต	จำนวนที่เข้างบบกำไรขาดทุนด้านเครดิต
16. งบดุล เดบิต	จำนวนที่เข้างบดุลด้านเดบิต
17. งบดุล เครดิต	จำนวนที่เข้างบดุลด้านเครดิต
18. รวม	จำนวนเงินรวมยอดยกมา รายการเคลื่อนไหว ยอดยกไป งบต้นทุนผลิต งบต้นทุนขาย งบกำไรขาดทุน และงบดุลด้านเดบิตและเครดิต

หลักเกณฑ์การจัดทำ งบทดลอง 14 ช่องต้องแสดงข้อมูลให้ผู้เห็นว่า เมื่อทำการบันทึกบัญชีใดแล้ว บัญชีนั้นจะถูกปิดเข้างบบการเงินใด ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำดังนี้

1. ยอดคงเหลือของรหัสบัญชีที่อยู่ภายใต้รหัสบัญชีคุม 51-00-00-00 ตามผังบัญชีมาตรฐานจัดเป็นบัญชีในหมวดต้นทุนการผลิต ให้แสดงรายการในช่องงบบต้นทุนการผลิตด้านเดียวกับยอดคงเหลือ
2. วัตถุประสงค์ของเหลือต้นงวด ที่มีรหัสบัญชีอยู่ภายใต้รหัสบัญชีคุม 11-08-10-00 และสินค้านำระหว่างผลิตคงเหลือต้นงวด ที่มีรหัสบัญชีอยู่ในกลุ่มของรหัส 11-08-20-00 ให้แสดงด้านเดบิตของงบบต้นทุนการผลิต
3. วัตถุประสงค์ของเหลือสิ้นงวด และสินค้านำระหว่างผลิตคงเหลือสิ้นงวดที่บันทึกผ่านหน้าจอบันทึกสินค้าคงเหลือในช่อง “วัตถุประสงค์” และช่อง “สินค้านำระหว่างผลิต”ให้นำมาแสดงในช่องเครดิตของงบบต้นทุนการผลิตโดยระบุชื่อบัญชีวัตถุประสงค์ และนำไปแสดงที่ด้านเดบิตในงบดุลด้วยจำนวนเงินเดียวกัน
4. คำนวณหาผลรวมด้านเดบิตและผลรวมด้านเครดิตของงบบต้นทุนการผลิตแล้วนำผลรวมมาหักกัน
5. ผลลัพธ์จากข้อ 4 ให้ระบุชื่อบัญชีเป็นต้นทุนการผลิต นำจำนวนเงินไปแสดงในช่องต้นทุนการผลิตด้านที่น้อยกว่า เช่น ด้านเครดิตผลรวมน้อยกว่าด้านเดบิต ให้แสดงจำนวนเงินไว้ที่ด้านเครดิต และนำไปแสดงในงบต้นทุนขายด้านตรงกันข้ามด้วยจำนวนเดียวกัน
6. คำนวณยอดรวมของด้านเดบิตและด้านเครดิตในงบต้นทุนการผลิต ซึ่งต้องเท่ากัน
7. ยอดคงเหลือของรหัสบัญชีที่อยู่ภายใต้รหัสบัญชีคุม 52-00-00-00 ตามผังบัญชีมาตรฐานจัดเป็นบัญชีหมวดต้นทุนขาย ให้แสดงในช่องต้นทุนขาย

8. สินค้ำคงเหลือต้นงวดที่มีรหัสบัญชี 11-08-30-00 ถึง รหัสบัญชี11-08-34-00 ตามผังบัญชีมาตรฐานจัดเป็นบัญชีสินค้ำสำเร็จรูปคงเหลือต้นงวดให้แสดงในช่องเดบิตของงบต้นทุนชาย

9. สินค้ำคงเหลือสิ้นงวดที่บันทึกผ่านหน้าจอบันทึกสินค้ำคงเหลือ ช่อง"สินค้ำสำเร็จรูป" ให้นำมาแสดง ด้านเครดิตของงบต้นทุนชาย และนำไปแสดงด้านเดบิตของงบดุล พร้อมด้วยระบุชื่อบัญชี สินค้ำคงเหลือ

10. คำนวณยอดรวมของด้านเดบิตและด้านเครดิตของงบต้นทุนชายแล้วนำผลรวมมาหักกัน

11. ผลลัพธ์จากข้อ 10 ให้ระบุชื่อบัญชีเป็นต้นทุนชาย นำไปแสดงในงบต้นทุนชาย ด้านที่มีผลรวมน้อยกว่าและนำไปแสดงด้านตรงกันข้ามในงบกำไรขาดทุนด้วยจำนวนเดียวกัน

12. คำนวณยอดรวมด้านเดบิตและด้านเครดิตของงบต้นทุนชาย ซึ่งต้องเท่ากัน

13. ยอดคงเหลือของรหัสบัญชีที่อยู่ภายใต้รหัสบัญชีคุม 40-00-00-00 นำมาแสดงในงบกำไรขาดทุนด้านเดียวกับยอดคงเหลือ

14. ยอดคงเหลือของรหัสบัญชีตั้งแต่รหัส 53-00-00-00 เป็นต้นไปนำมาแสดงในงบกำไรขาดทุนด้านเดียวกับยอดคงเหลือ

15. คำนวณยอดรวมด้านเดบิตและด้านเครดิตของงบกำไรขาดทุนแล้วนำมาหักกัน

16. ผลลัพธ์ที่ได้จากข้อ 15 ให้ระบุชื่อบัญชีเป็นกำไร (ขาดทุน) สุทธิ นำไปแสดงด้านที่มีผลรวมน้อยกว่าและนำไปแสดงในงบดุลด้านตรงกันข้ามด้วยจำนวนเงินเดียวกัน

17. คำนวณยอดรวมด้านเดบิตและด้านเครดิตของงบกำไรขาดทุน ซึ่งต้องเท่ากัน

18. คำนวณยอดรวมด้านเดบิตและด้านเครดิตของงบดุล ซึ่งต้องเท่ากัน

การใช้ประโยชน์

ในกระบวนการจัดทำบัญชีด้วยมือ งบทดลอง 14 ช่องจัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดทำงบการเงินและมีขั้นตอนการกระทำที่ยุงยากและซับซ้อน แต่สำหรับการจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์แล้ว การจัดทำงบทดลอง 14 ช่องนั้นได้มีการวิเคราะห์และออกแบบโดยนักบัญชีที่มีประสบการณ์ในการกำหนดกระบวนการเป็นชุดคำสั่งสำหรับการจัดทำงบทดลอง 14 ช่อง ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 64 งบทดลอง 14 ช่อง ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้วิธีการจัดทำงบการเงิน นักบัญชีที่ยังไม่มีประสบการณ์ย่อมเกิดปัญหาในการจัดทำงบการเงิน หากได้พยายามเรียนรู้จากงบทดลอง 14 ช่องจะช่วยให้เข้าใจการจัดทำงบการเงินมากขึ้น

2. โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรชุดนี้ มีคุณสมบัติเด่นคือผู้ใช้สามารถปรับแต่งรูปแบบและสูตรการคำนวณเพื่อจัดทำงบการเงิน ดังนั้น ผู้ใช้ที่ยังไม่ชำนาญทั้งการจัดทำงบการเงินหรือการใช้โปรแกรม อาจปรับเปลี่ยนสูตรการคำนวณผิดไปจากหลักการซึ่งมีผลให้ต้นทุนการผลิต หรือต้นทุนขาย หรือกำไรขาดทุน ไม่ถูกต้อง หรืองบดุลไม่ลงตัว กรณีเช่นนี้สามารถใช้งบทดลอง 14 ช่องเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหาข้อผิดพลาดได้